

2 Priäžä vuottau
Kerähmön etuštajie

3 Etnokulttuuri-
keškukšien verkošto
leviey Karjalašša

5 Velleškanša kveenit

KARJALAN PIÄMIEHEN ŠANOJEN MUKAH KARJALAN 100-VUOTISPÄIVÄKŠI PITÄY ŠUAHA KUNTOH TIET KUIN PETROSKOISSA ŠAMOIN NI TAŠAVALLAN PIIRILÖISSÄ.

Kohennettavua on äijän

Tašavalta: KT:n piämieš Aleksandr Hudilainen piti tapuamisen lehtimiehien kera.

KSENIJA VERETENNIKOVA

Lehistötilaisuuteh oli kučuttu lehtimiehie Petroskoista šekä tašavallan eri piirilöistä. Pakinah piämiehen kera ošallistu yli 30 lehtimieštä. Tapuamini kešti noin kakši tuntie. Aleksandr Hudilainen vaštasi melkein kaikkieh esitettyih kyšymykših. Tilaisuutta oli voinun šeurata netissä suorašša lähetykšesšä.

KT:N MERKKIPÄIVÄ

Enšimmäini kyšymyš koški Karjalan 100-merkkipäivän juhlimesta.

– Venäjän presidenti jo

allakirjutti ašetukšen KT:n merkkipäiväštä. Jo rupesima valmistautumah täh suureh kuntoh tiet, kaikki ašemat, lentoašemat, palvelu- ta kulttuurilaitokšet. Tietyšti, vuotamma ehotukšie Karjalan eläjiltä, jotta emmä unohtais mitänä.

TIEKYŠYMYŠ

– Viime vuotena oli šuatu remonttie noin 80 kilometrie Kola-tietä, tänä vuotena tarkotuš kohentua vielä noin 90 kilometrie. Tänä vuotena teijen remonttih tašavallašša annettih 6,7 milliardie rupl'ua, kerto piämieš.

Piämiehen šanojen mukah vuoteh 2016 šuunitellah rakentua uuši magistrali Sortavalah ta vuoteh 2018 Priäžäh. Aleksandr Hudilainen korošti, jotta kohta Piiterin tienoilta voit piäššä Priäžäh šuate 2,5 tunnissa.

JUNAYHTEYŠ

Koštamukšien eläjie hyvin huoleššuttau še, jotta Koštamuš-Petroskoi ta Koštamuš-Piiteri -junien kulkomini on harvennun.

– Myö piemmä neuvotte-luja Okt'abr'skaja-rautatie-yhtijön kera Koštamukšien matkuštajajunien alkupe-räisen aikataulun palaut-

tamisešta. Toivomma, jotta heinäkuun puolivälis-sä šuamma piättyä tämän kyšymykšien.

Aleksandr Hudilainen huomautti, jotta hyvänä uutisena on Piiteri-Petroskoi -junan kulkomini. Nyt še ajau kuuši kertua netälissä ta matka keštäy nellä tuntie 55 minuuttie. Piämiehen šanojen mukah Petroskoin ta Joensuun välini junayhteyš ei tovistan iččieh. Šen kohtalo piätetäh lähiaikana.

PIÄKAUPUNKIN KUNTO

– Huikie on toičči kaččuo mimmosešša kunnošša ol-lah Petroskoin kavut ta pi-

hat. Još piäkatuja šiivotah, niin pienet pihat ollah šiivuomatta. Piätehtävänä on panna kaupunki kuntoh ihan lyhyöššä ajašša, kom-mentoio piäkaupunkin kuntuo Aleksandr Hudilainen.

UUŠI HIIHTOKEŠKÜŠ

Aleksandr Hudilaisen šanojen mukah Jalguba on ainutluatuni paikka, še vaštua kaikkie hiihtokeškukšien vua-timukšie. Piämieš on varma, jotta jo enši talvena Jalguban hiihtokeškukšesšta tulou šuosituin KT:n eläjien paik-ka.

– Haluon koroštua, jotta turismin kehittämieni voi an-

tua meilä hyvijä tuloja. Vuotena 2012 venäläiset turistit oli jätetty Šuomeh noin mi-liardie euroo. Mintäh myö emmä kiinnoššuttua turistija eri maista? Tätä alua pit-täy kehittyä.

LÄHIŠUUNNITELMIE

On olomašša äijän huhuja, jotta KT:n piämieš meinau lähtie ruatamah Šuomeh, Aleksandr Hudilainen vaštasi šiieh näin:

– En lähe ni kunne, še on vain huhuja. Miula jo äijän työtä Karjalašša. Rupien ruatamah iellähki, on äijän šuunnitelmie ta projektien toteuttamista.

Puhukka yhteh hiileh, karjalaiset!

ALMANAHHA. VII Karjalaisien kerähmön uattona näki päivänvalon viijes karjalankielini Taival-almanahha.

Aika mänöy, ruato eistyy. Konša rutompah, konša hil'p'akkaisempah. Vuuvvešta 2006, konša ilmešty ensimmäini karjalankielini "Taival" on männyn šeiččemen vuotta. Tämän vuuvven almanahha on jo viijes. Ei meijän "Taipalehen" taival ole vielä liijan pitkä, onnako šiih aikahki on äijä mitä šuatu. Ensimmäiset almanahhat ilmešyttih šilloin-toičči, vuuvvešta 2011 niitä ruvettih luatimah šiännöllisešti joka vuosi.

Meijän almanahhan šivuloilla nähtih päivänvalon Matti Pirhosen ta Raisa Remšujevan, Aleksandr Volkovin ta Zinaida Dubininan, Ivan Savinin ta Aleksandr Saveljevin, Galina Lettijevan ta L'udmila Gromovan, Natalja Antonovan ta Aleksandr Jeremejevin, Vilho Kivisaalon ta Santtu Karhun, Valentina Kondratjevan ta Nikolai Zaitsevin, Valentina Karakinan ta Tyyne Rugojevan ta monien muijen enemän tai vähemmän tunnettujen karjalakši kirjuttajien teokset. Rajatakasetki karjalaiset niise kirjutetah almanahhah: Martti Penttonen, Raija Pyöli, Sanna-Riikka Knuuttila.

Šuurin oša Taipalehen kirjuttajista kirjuteh omalla kielellä - liivviksi tahi vienakši. Ka on šemmosieki, kut kirjutetah venäjäkši, ka meijän aiheista. Heijän kirjutukse kiännämmä. Pahakši mielekši vain yheššä, vuotena 2011 ilmeštyneheššä "Taipaleheššä" oli lyydinkielisie kirjutukse. Eikö lyydiläisillä pitäis olla aktiivisempina, kun kerran hyö tahotah lyydin opetušta kouluissa, kun kerävytäh omih liittoloih. Ta onhan še ruato kiitettävä ta kannatettava kaikista puolista. Jokahisella karjalaisella on oikeuš paissa omua kielä, opaštuo ta opaštua šitä, kirjuttua omalla kielellä. Ka jokahisen meistä pitäy alottua omašta ičestäh. Kysyö iččie mitä voin ruatua oman kielen ta rahvahan hyväkši ta mitä olen ruatan niijen hyväkši.

Šemmoni eruonta, toisien karjalaisien paheksimini ta oman murrehjoukon noštelomini ei olla hyväkši. Še vain antau meijän vaššušajilla šyyn šanuo meistä, jotta nämä karjalaiset ei tolkulla tiijetä mitä kielä paissah ta mitä tahotah, ei nikuin voija šopuh tulla. Kaikkien karjalaisien pitäis "puhuo yhteh hiileh", muitein häviemmä jällettänä ta iänettänä.

Tämän vuuvven almanahhaššä, šamoin kuin ielliseššäki, emmä jakan kirjutukse murtehien mukah vain teemojen mukah. Hyvinhän maltetah liivviköt vienalaisien kirjuttajien mielijä, tai vienan-karjalaiset toivomma mielihyvällä luvetah livviläisie kirjutukse. Yrittimä šuaha viijenteh almanahhah runoja ta proosua, kuvaukse ta kritiikkikirjutukse. Almanahha on ilmešty Karjalaisien VII kerähmön uattona, šentäh painoma šiinä kirjutukse šiitä, mistä 1980-luvun lopusša alko työ karjalan kielen šäilyttämisen ta kehittämisen hyväkši, mitein tämä työ jatkuu tänäpäinä, mimmosih tulokših olemma piäššyn.

Aika näyttäy, jotta karjalan kieli on piäššyn jo šemmosella kehityštašolla, jotta voimma ta rupiem-mäki valiččomah painettavakši parempie kirjutukse. Vuottasima kuuvventeh almanahhah uušie runoja ta mielenkiintosie proosakirjutukse. Tahtosimma nähä nuorempien kirjuttajien teokšie, šentäh kun nuori lukija paremmin lukoa nuoren kirjuttajan kirjutukse, kumpani hyvin ymmärtäy ta tietäy kašvajän polven huoli ja mielijä.

KARJALAIŠIEN VI KERÄHMÖ OLI PIETTY AUNUKŠEŠŠÄ VUOTENA 2009. KUVA MIKKO OLLIKAINEN

Priäžä vuottau Kerähmön etuštajie

Šuurpito: VII Karjalaisien kerähmö pietäh 7. kešäkuuta Priäžäššä.

Karjalaisien VII kerähmön ohjelma

(7. kešäkuuta 2013, Priäžä)

Kerähmöh vuotetah yhtyvän etuštajie Karjalan eri piirilöistä, Venäjän muilta alovehilta šekä Suomešta. Kerähmön työh ošallistuu VF:n alovehelisen kehityksen ministerijön, VF:n šuomalais-ugrilaisien kanšojen liiton, KT:n valtiiovallan ta paikallisien ičehallintojen, šekä kanšallisien kanšalaisjärještöjen etuštajie.

Kerähmönpiäjärještäjinä ollah Karjalaisien kerähmön valtuutettujen neuvošto, KT:n kanšallisuuspolitiikan ministerijö ta Priäžän kanšallisen piirin ičehallinto.

09.30 Priäžän kanšallisen piirin Etnokulttuurisen kešükksen avajaiset. Priäžän kulturalanka -näyttele. (Sovetskajakatu, 61)

10.00-11.00 Karjalaisien VII kerähmön delegatien ta kuččuvierahien rekisteröinti (Priäžän kulttuuritalo, Sovetskajakatu, 56)

11.00-13.00 Karjalaisien VII kerähmön (Priäžän kulttuuritalo, Sovetskajakatu, 56)

11.00-11.20 Karjalaisien VII kerähmön avajaiset. KT:n piämiehen Aleksandr Hudilaisen ta Priäžän kanšallisen piirin johtajan Konstantin Gusevin tervehyššanat.

11.20-11.40 Kerähmön työelimien valinta.

11.40-12.00 Karjalaisien VI kerähmön valtuutettujen neuvošton johtajan Olga Žarinovan šelošuš "Karjalaisien VI kerähmön valtuutettujen neuvošton tehtävistä ta toiminnasta".

12.00-12.20 KT:n piämiehen Aleksandr Hudilaisen šelošuš "Karjalan Tašavallan sosiaali-talouvellisešta tilašta ta kehityksen perspektiiveistä".

12.20-12.30 Karjalaisien VII kerähmön virallisen vierahien tervehyššanat.

12.30-13.00 Karjalaisien VII kerähmön delegaatit pietäh pakinua.

13.00-14.00 Väliaika.

14.00-17.00 Karjalaisien VII kerähmön työ jatkuu. Delegaatit pietäh pakinua. (Priäžän kulttuuritalo, Sovetskajakatu, 56)

17.00-18.45 Karjalaisien VII kerähmön päätösdokumenttien käsitelömini ta hyväkšymini. Karjalaisien VII kerähmön valtuutettujen vaalit. (Priäžän kulttuuritalo, Sovetskajakatu, 56)

20.00-22.00 Kulttuuri-ohjelma (Priäžän kulttuuritalon piha, Sovetskajakatu, 56)

Huomijo! Hyvät karjalaiset!

Jatkuu lehtien tilauš vuuvven 2013 ensimmäisellä puoliskolla.

Tilakkua Vienan Karjala -lehti ičellä ta ehottakkua šukulaisilla ta tuttavilla! Šiitä šuatta lukie mukavie kirjutukse Karjalan istorijašta, ihmisen elämästä ta tavoista, nykypahtumista.

Myö luajimma Vienan Karjala -lehtie teilä varoin. Muistakkua, jotta oletta karjalaiset! Ilmain teijän kannatušta ta apuo lehti ei voi olla. Karjalan kielen kannattamini, šäilyttämini ta kehittämini on kaikkien meijän yhtehini huoli. Vienan Karjalan tilaušnumero on 84593.

Tule Uhtuon karjalaisien juhlah

Uhtuon karjalaisien pruasniekka pietäh Kalevalašša 15. kešäkuuta.

Juhlahohjelman puittehis- sa pietäh Kirjaštojen rooli kansallisen kulttuurin säilyttämiseššä -seminaari, Kalevalan kylän kartta -infolautan ta

Matkailutiijotuškešukšien avajaiset šekä šuuri juhlah-konsertti, kumpaseh yhtyy Kalevalan piirin ta Suomen luovie kollektiivie.

Päivän aikana järješ- šetäh Kyykkä- ta lentopal- lokilpailuja. Illalla pruas- niekka jatkuu Runonlaula- jien niemellä. Tarjolla on

monipuolista huviohjel- mua lapšilla ta aikuhišilla.

Pruasniekan tarkka oh- jelma löytyy Kalevalan piir- rin virallisilta nettišivuilta šekä vienankarjala.ru -net- tišivuilta.

Jyškyjärven jarmankka kučču

Kanšanammattien jarmank- ka pietäh 6. heinäkuuta Ka- levalan piirin Jyškyjärven kyläššä.

Jarmankalla tulou esil- lä Kalevalan piirin ta Koštamuksen muasterien töitä. Jarmankan puittehis- sa pietäh tuohi- ta päreku- vonnan, puunveštämisen,

mattojen kutomisen ta ny- pyläkuvonnan muasteriop- pija, kilpailuohjelma, huu- tokauppa šekä konsert- ti, kumpaseh ošallissutah piirin folkloorikollektiivit. Päivän aikana tulou tarjolla kaikenmoisie huvija kuin ai- kuhisilla šamoin lapšillaki. Kučumma kanšanmuas-

terija ta oštajie yhtymäh mejän jarmankkah.

Nemuasterit, kut tahotah ošallistuo jarmankkah, voi- jah ilmottautuo tel. (81454) 54396; +79214518780

Lisyä tietuo jarmankašta voit šuaha internetistä Vkon- takte-šivuilta («Юшкозеро!!! Для души...» -ryhmä).

Etnokulttuurikešukšien verkošto leviey Karjalašša

Projektitoiminta: ECHO-projektin kolmaš opaššuseminaari piettih 21.–23. oraškuuta.

ČIČILIUŠKU-TEATTERIN JOHTAJA NATALJA GOLUBOVSKAJA KERTO KOIRIEN KALEVALA -NÄYTELMÄN OHJUMISEŠTA.

Tällä kertua seminaari oli järješetty Karjalan poh- joisalovehella, Kalevalan ta Kemin piirilöissä. Pitoh yhty 20 etnokulttuurisien kešukšien ruatajua, šekä Karjalan ta Šuomen kult- tuuri- ta tietolaitokšien leh- torija ta asientuntijie.

Seminaarin ensimmäini päivä piettih Karjalan tun- netun kirjailijan Ort'to Stepanovin kotikyläššä Haikol'ašša. Kalevalan piir- rin Uhtu-šeuura järještön etuštaja Valentina Sa- burova kerto seminaar- in ošallistujilla karja- lan kielen tilašta piiris- sä, nimenomah kielen opaštamisešta kouluissa šekä kielipešätoiminnan kokemukšešta.

Juminkeko-šiatijön piämieš ta ECHO-projek- tin johtaja Markku Nie- minen omašša pakinaššah šyventy Karjalan šuulliseh kanšanperinteheh. Kie- len kirjallisuuvven ta is- torijan instituutin fonog- ramma-arhiivan ruataja Valentina Mironova kerto miten pitäy kerätä folklo-

riainehistuo paikallisilta eläjiltä ta piti mausteriop- pija etnokešukšien ruata- jilla. Kuhmon Runonlau- luakatemijan johtaja Pek- ka Huttu-Hiltunen kiinniti seminaarin ošallistujien huomijuo vienankarjalai- sien runonlauluperintehen erikoisuukših.

Markku Niemisen ta Miihkali Stepanovin yh- tehini luvento oli omis- settu Karjalan kirjalli- suuvvella. Seminaarin ošallistujilla oli järješetty tutuštumematka Haikol'a- kylaššä myöte, kumpasen ai- kana Miihkali Stepanov kerto oman tuattoh elämäštä ta luomistaipalehešta.

Omašta kokemukšešta kulttuuritilaisuukšien järještämiseššä kerto Som- melo-musiikkifestivaalin järještäjä Kaisa Ohtonen.

Toisena päivänä semi- naarin ošallistujat käytih tutuštumematalla Kemin piirin Puanajärven kyläh šekä Kalevalah ta Vuonni- seh. Kalevalašša vierahat tutuštuttih Mobergin taloh, min tiloissa jatkošša meina-

tah järještyä Kalevalatalo- etnokulttuurisen kešukšien toiminta.

Seminaarin kolmaš päi-

vä oli järješetty Vuokki- niemen Kylätalošša. Semi- naarin ošallistujien teh- tävänä oli suunnitella et- nokulttuurisen kešukšien toimintua kirjallisuus- ta runonlulukešukšena. Semi- naariih kučutut ammatti- miehet kerrottih omašta Ka- levala-eepossah liittäväštä työkokemušta.

Čičiluišku-teatterin joh- taja Natalja Golubovskaja Koirien Kalevala -näytelmän esimerkillä kerto miten harraštajateatteri, olisko še kukla- tahi draamateatte- ri, vois käyttyä Kalevala-ee- possan pohattua materialie omašša ohjelmistošša. Kar- jalan Kanšallisen kirjašton ta Kanšallisen musejon etuštajat esitettih Kale- vala-eepossan ta Karjalan kanšallisen kulttuurin poh- jalla toteutettuja projektija.

Seminaarin lopusšä Vuokkiniemen teatteriryh- mä esitti karjalankielisen esitykšien.

Šeuuruava seminaar- i ECHO-projektin puitte- hissa on suunniteltu pitäy šyškuun 2013 alušša Belo- morskissa ta Kemissä. Šen teimana on Etnokulttuurini

kešukš tiijotušmetodisena kešukšena.

ALINA ČUBUROVA

ECHO-PROJEKTIN KOORDINAATTORI

KALEVALATALON ETUŠTAJA OLGA KURAS TA NADEŽDA SEM'NOVA (TAK.) N'UHČAN KYLÄŠTÄ

SEMINAARIN TYÖH OŠALLISSUTTIH KARJALAN PIIRIEN ETNOKEŠUKŠIEN RUATAJAT.

Uuvvet näköalat

Nuoriso: Louhen piirin volont'orit kerävyttih vuosikokouksella

KILPAILUN VOITTAJAT (VAŠ. OIKIEH PÄIN): NATALJA LAZAREVA, DMITRI MARTINENKO, ANTONINA MIHAILOVNA ZACEPINA TA VIKTORIJA MAKAROVA

Viime vuosina Venäjällä on päässyn aktiivisesti kehittymäh volont'orien liike. Volont'orien joukošsa ei olla yksistäh nuoret. Yhä rikenempäh volont'rien kešen voit nähä keški-ikäsie ta äšen vanhan polven ihmisie.

Tämä liikeh hyvin kehitty meijän pohjoispiirisäki. Rikeneh šuau kuulla volont'orien hyvistä töistä. Hyö järješsetäh pruasniekkoja, autetah veteraanija ta lapšie, annetah tukie kouluilla, pietäh eri aktiijoja.

Ei niin ammuin Louhen lapšien luomistyön kešukšešsa järješsettih volont'orien ta aktivistien kolmaš Uuvvet näköalat -piirikokouš, kumpasešsa

ilmotettih oppivuuvven tulokšie.

Kokoukšeh ošallistu nelä volont'orijoukkuo: "Junost" Piäjärveštä (johtaja A. Zatsepina), "Istok" Čupašta (johtaja J. Arhipova), "Vmeste" (johtaja J. Mihailova) ta "Krik" Louhešta (johtaja A. Koivula). Kaikki nämä joukot aktiivisesti toimitah omilla alovehilla. Kokoukšeh ošallistujie tervehti Louhen piirin Lapšien luomistyön kešukšeh johtaja Irina Artamonova.

Kokoukšeh puittehisä piettih Vapuaehtoni tähti -kilpailu, kumpaseh ošallistu viisi volont'orie. Heijän piti šuorittua eri tehtävie, näytytä omie tietoja, neroja, järještelykykyjä ta

tovistua kaikilla, jotta hyö ollah oikiet volont'orit.

Kilpailijat yritettih luonnehtie toisie ošallistujie niijen veššojen mukah, kekšittih mainokšeh, kumpasešsa ehotettih nuorie yhtymäh volont'oriliikkeheh. Volont'orien tehaš -tehtäväsšä joukot kaikin yhteššä kehittettih toimehpitojen šuunnitelman, jotta šuaha ratkaissa propleeman, kumpasen heilä ehotettih kokoukšeh järještäjät, vet volont'orit aina ruatah yhtenä joukkona. Eikä šattumalta kokoušpäivänä rikeneh kuulu Yheššä myö olemma voima! -iskuvirkeh.

Kilpailun viimesenä ošana oli Esitäh iččieš -tehtä-

vä, kumpasešsa ošallistujat puolušettih omie projektija. Še oli ihan oikie kokemukšeh vaihto. Kilpailijat vaššattih kokoukšeh ošallistujien kyšymyškših volont'orijoukkojen toiminašta.

Kuni arvošteliijat päätettih, volont'orit järješsettih kollektiivikisoja. Niin hyö vielä kerran näytettih, jotta ollah aktiiviset, kiinnostunehet ihmiset.

Vapuaehtoni tähti -kilpailuša kolmannella paikalla piäsi Natalja Lazareva Čupan Istok-joukošta. Toisen paikan šai Viktorija Makarova Louhen Vmeste-joukošta. Enšimmäini paikka oli myönnetty Louhen Krik-joukon jäšenellä Dmitri Martinenkolla. Nuori mieš jo nelä vuotta on aktiivisena volont'orina. Šamoin diplomilla oli palkittu Vmeste-joukko ta šen johtaja J. Mihailova.

Kolmannešsa Uuvvet näköalat -piirikokoukšešsa enšimmäistä kertua oli palkittu volont'orijoukonjohtaja. Ta še oli oikie päätöš. Vet juuri johtajat, kačcomatta aikah, kaikkivoimat annetah volont'oriliikkehellä. Omalla esimerkillä hyö opašsetah lapšie olla parempi. Täššä nominaatijošsa diplomini šai Piäjärven Junost'-joukon johtaja Antonina Zatsepina.

Kokouš loppu volont'orien himnin esiintymällä.

GALINA LUZGANOVA

PYHÄ DA ARRET -KIRJAN LUATIJAT ALEKSEI KONKKA TA OLGA OGNEVA. KUVA: JELENA FILIPPOVA

Lisyä tietuo kanšanperintehistä

karjalaisen folkloorin ta pakinojen esimerkkijä (šananpolvija, šananlaškuja, bylinoja, arvautukšie, starinoja, hiälauluja). Kirjašsa on esitetty kaikki karjalaisen etnoryhmät: livviläiset, lyydiläiset, Tverin ta Derzanin, Valdain, Ladogan karjalaiset šekä vienankarjalaiset.

Valtavan miärän aineistošta kirjan laatijat oli lövyetty Kielen ta kirjallisuuvven instituutin arhiivoista ta fonogrammiarhiivašta. Kirja oli julkaistu Karjalan Šiviššyššeuran tuvella.

Kirjan toimittajana on Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutin ruataja, folklorin tutkija Valentina Mironova ta taiteilijana Anastasija Trifanova. Še tulou hyväkšä avukšie niillä, ken on kiinnostun karjalan kieleštä ta karjalaisen perintehistä, ken elävyttäy karjalaisissa kylissä rahvallahisje juhlie.

Mintäh Pyhä da arret -kirjan esittelypaikakšie oli valittu Jyrgil-kylä? Šentäh kun Jyrgil on kirjan laatijan, Olga Ognevan kotikylä. Olga oli šamoin pruasniekan vetäjänä.

Kanšalliskielisen radijo- ta TV-toimitukšeh johtaja Aleksandr Jerejev korošti, jotta kirjan merkityštä. Kirjan valmistamisprosessista kerto šen kirjuttaja Aleksei Konkka.

Pruasniekan jatko-na petroskoilaini rockšoittaja Santtu Karhu esitti omie lauluja karjalan kielellä. Pivon aikana oli järješsetty muistoesinehien myynti, šuatut rahat oli päätetty käyttäy kylän uuvven časounan rakentamisen hyväkšie.

Kirjan uuvvešsa versijošsa tulou esillä enemän tietoja ta faktoja ortodoksien ta rahvahan pruasniekoista, karjalaisen rahvahankalenterista, luonnon ilmijöistä ta rahvahan primietoista, šekä löytyy runšahašti

VALERI SIDORKIN

VIKTORIJA MAKAROVA KERTOU OMAN RYHMÄN PROJEKTISTA. KUVAT: GALINA LUZGANOVA

KAUPUNKIN STATUSSIN TROMSSA ŠAI VUOTENA 1794, KA IHMISIE ELI TIÄLÄ VIELÄ 1200-LUVULLA.

Velleškanša kveenit

Heimovellet: Pohjois-Norjan šuomenkielini vähemmistökanša pyrkiy elpymiseh.

Venäjän šuomalais-ugrilaiset tai Karjalan eläjät tiijetäh, ket ollah saamelaiset ta suomalaiset. A kveenit meilä ollah aivan tuntematoin kanša. Meilä on vähä yhteistyötä ta yštävyyšsuhetehie kveenijen kera. Tiekartta-projekti, kumpasen keksittih Nuori Karjala -järještön aktivistit, anto meilä mahollisuuvven tutuštuo ta šuaha enemmän tietuo kveeneistä. Tämän projektin yhteyveššä joukko Venäjän suomalais-ugrilaisie kävi Pohjois-Europan maissa. Tapahtumie ta tilaisuukse piettih Šuomešša, Norjašša ta Tanškašša. Myö kaččoma ta kuuntelima paikallisie eläjie ta šaima tietyä äijän miellyttävyytä. Norjašša myö kävimä Tromssan kaupunkissa ta tuttavuštuo šielä kveenien kera.

KVEENIT ALKUPERÄISKANŠANA

Kveenit ollah Pohjois-Norjan šuomenkielini vähemmistökanša. Kveenit eletäh Norjan pohjoisošašša, Finnmarkin ta Tromssan guberniiloissa. Wikipedian mukah kveenijä on 6500 henkie. Onnako ei ole varmoja tietoja šiitä, kuin äijän kveenijä pakajau omua kieltä. Kveenit ollah melkein täyšin šulauvuttu norjalaisih. Kveenien kieltä ei

opaššeta Norjan kouluissa eikä ole olomašša kveenien kielen oppikirjoja. Kveenien kulttuurie ta kieltä tutkitah Tromssan yliopistošša.

– Kveenit ta saamelaiset ollah tämän šeuvon alkuperäiskanšoja, kerro Tromssan yliopiston kirjašton kirjaštomieš Eriend Hagan, – On hyvin tärkeie, jotta tiijot näijen kanšoijen kielistä ta kulttuurista ei hävittäis. Meilä on eriluatuista kirjallisuutta meijän muan kantarahvasta. Meilä on šamoin kirjoja Kuolan saamelaisista. Meitä kiinnošsetah Venäjän muutki alkuperäiskanšat. Meilä on äijän venäjänkielistä kirjallisuutta.

OPAŠŠUŠMAHOLLISUUKŠIE

Tromssan yliopistošša tutkitah Arktikan kanšoijen istorijua, kieltä, kulttuurie ta oikeukse. Kantakanšoijen oikeuvel on tärkeie ta nykyaikani kyšymyš koko muajilmašša. Venäjällä tämän alan asiantuntijoi-ta on vähän. Venäjän nuoret šuomalais-ugrilaiset voitais opaštuo Tromssan yliopistošša juristiloiksi ta šuaha enemmän tietuo alkuperäiskanšoijen oikeuksista, a šiitä tulla kotih ta

ruatua oman kanšan hyväkši. Nyt Tromssan yliopistošša on äijän opaštujie Arhankelista, Murmanskista, Petroskoista ta muuvvalta Venäjältä. Esimerkiksi Petroskoin yliopisto jo yli kahtakymmentä vuotta on ollut yhteistyöššä Tromssan yliopiston kera. Ne, ket tahotah lähtie opaštumah Tromssan yliopistoh, voijah tutkie yliopiston šivuja internetissä: www.uit.no. Pitäy mainita, jotta opaštujien on ošattava englannin tai norjan kieltä.

NUORISOTOIMINTA

Tromssašša ollešša myö tuttavuštuo niisi paikallisien kveenien kera. Kveeni Anna Seppola eläy Tromssašša ta aktiivieššie ošallistuu yhteiskunnalliseh elämäh. Tyttö uškou oman kanšan elävyttämiseh, vaikka iče vähän pakajau kveenien kieltä.

– Mie olen Anna, olen 21-vuotini, kertou Kveeni-nuoret-järještön johtaja, – miun tuatto on šuomalaini, muamo on Ruočista, a ukko on kveeni.

Anna kerto Kveenien kanšalaisjärještöistä ta niijen toiminnasta. Kveenimuajilman tärkeimpie tapahtumie ollah Kveenien kulttuuripäivät ta Uuet laulut -nimini

musiikkifestivaali. Šiinä festivaalissa on mukana saamelaisie lapšie ta nuorie ta kveenijä. Projektin ošanottajat iče valitah laulu, še voi olla vaikka mi laulu äšen englannin kielellä. Kainun Instituutissa, mi on kanšallini kveenien kielen ta kulttuurin keuš, še laulu kiännetäh kveenien kielellä. Šitä näitä lauluja esitetäh lavalla. Uuet laulut -festivaali pietäh kerran vuuvvešša ta aina uuvvešša paikašša, šielä, missä eläy kveenijä, saamelaisie tai suomalaisie. Viime vuotena festivaali oli järješšetty Norjašša, Lakselnimiseššä kaupunkissa, kveenien mualla. Vuotena 2011 še piettih saamelaisien mualla, Karašjok-kaupunkissa. Projektin tarkotuš on näyttäy nuorilla, kuinka tärkeie oma kieli on, ta mitein arvokašta on käyttäy omua kieltä.

– Šuurin oša kveenien kielen käyttäijistä on yli 60-vuotisie ihmisie, šano Kainun instituutin tutkija Kaisa Maliniemi, – Onnako meilä instituutissa on kveenien kielen ta kulttuurin revitalisointiprojektija. Myö otamie näihi projektiloih nuorie. Esimerkiksi, yksi meijän projektiloista on Uuet laulut -musiikkifestivaali. Tämän festivaalin lisäksi vuotena 2012 myö yheššä karjalaisen

nuorison kera toteuttima teatteriprojektin. Myö kävimä Petroskoissa, še oli oikein mukava matka ta oikein miellyttävä projekti. Še käsitteli identiteettie ta pani nuoret miettimäh omista juurista ta omašta kieleštä. Täm m ö s e t projektit annetah nuorilla onnenpotkun käyttämäh muamonkieltä ta kiinnoštumah omašta kieleštä.

KVEENIT ELOŠŠA

Aikoinah Kaisa Maliniemellä oli kirjallisuustutkimuš ta arhiivatutkimuš kveeneistä ta saamelaisista. Tämä teema tuli hänellä aivan luonnollisesti. Kaisa Maliniemen mukah ylen tärkeie on še, jotta pienet kanšat tultais tutukši muajilmalla. Kun kantamie vähemmistörahvahien etuštajat kerrotah oman rahvahan nykytilantehešta ta proplemoista, niin muutki ihmiset šuatetah tulla heilä apuh. Kveenit ol-

KVEENI ANNA SEPPOLA.

lah vielä henkeššä ta elošša. Kveenien kielen ta kulttuurin šäilyttämiseh ošallistuu ei vain kveenijä, no muutaki rahvašta.

Pienien kanšoijen tilanneh voit muuttuo, jöš ruvetah puhumah yhteh hiileh, šanotah projektin ošanottajat. Näin Tromssašša ollešša projektin ošanottajat kerrottih omistaki kanšoista. Paikallisešša musejošša näyettih Lyydiläiset -nimini elokuva. Šieläki avattih valokuvanäyttely, kumpani kertou karjalaisista.

NATTO VARPUNI

Vapua-aika

» RAHVAHAN VIISAHUŠ

Alku työn kaunistau, ahkeruš unen voittau.

(KARJALAINI ŠANANLAŠKU)

» ANONSSI

KARJALAN TAITEHMUSEJO. PÄIVÄSEN VALAISEMAT.

09.06. ŠUATEN Esillä Karjalan ta Venäjän taiteilijien maisemamualaukšie, piirroksie ta ašetelmie.

→ Adressi: Karl Marxin katu, 8
→ Telefoni: 78-37-13

KIŽIN NÄYTTELYKEŠKUŠ. MUALLISET TA TAIVAHALLISET ŠOTURIT.

08.09. ŠUATEN Venäjän lapšien piiruššuskilpailun piättäväššä näyttelyššä esillä töitä, kumpaset kerrotah eri kanšaneepossojen šankariloista, Venäjän kanšojen šuojelijoista ta šotapiäliköistä.

→ Adressi: Fedosovankatu, 19
→ Telefoni: 77-51-16

KIŽIN MUSEJO. VENÄJÄN TAITEILIJAT KIŽISTÄ.

28.06. ŠUATEN Esillä Karjalan ta Venäjän taiteilijien Kiži-aiheise mualaukšie ta piirroksie 1960-1990 -luvulta musejon kokoelmista, šekä venäläisien taiteilijien Kižin-šuaella vuosina 2008-2012 luatimie töitä.

MIUN MUAJILMA

31.10. ŠUATEN Kuvataiteilija Svetlana Schröderin (Šakša) piiruššuksien näyttely. Esillä Kižin-šuaarta ta Karjalua.

→ Adressi: Kiirvinaukijo, 10a
→ Telefoni: 78-35-91

KARJALAN KANŠALLINI MUSEJO. KYNÄKI AŠEHENA.

1.11. ŠUATEN Karjalan rintamalla taistelijien taiteilijien töijen näyttely. Esillä yli 40 piiruššusta vuosilta 1942-1944, aseita ta šota-ajan esinehie.

→ Adressi: Leninin aukijo, 1
→ Telefoni: 76-94-79

KUKLATALO-NÄYTTELYŠALI. KONTUPOHJAN MOSAIKKI.

15.06. ŠUATEN Viijentoista kontupohjalaisen taiteilijan näyttely. Esillä mualaukšie, akvarellija, pastellija, šekatekniikka- ta batikkitöitä.

→ Adressi: La Rochellen katu, 13
→ Telefoni: 77-34-56

SATTUMAN ŠOITTAJAT EILA RINNE (OIK.), DMITRI D'OMIN, ARTO RINNE TA VLAD D'OMIN. KUVA: VIKTOR GORNOSTAJEV

Sattuma täytti 10 vuotta

Kymmenen vuotta takaperin Petroskoissa ilmešty ensimmäini perehfolkloori-ryhtyveh. Šen peruštamisen alkuhpanijana oltih kakši hyvin tunnettu muusikko Arto Rinne ta Dmitri D'omin. Uuteh kollektiivih šamoin yhyttih vielä hyvin nuoret Arton tyttö Eila ta Dmitrin poika Vlad.

Nimiki yhtyvehellä oli keksitty ihan vaštuaja šen peruštamisen šyitä – Sattuma.

Alušta yhtyveh esitti suomelaista kanšanmusiikkie. Aikuiset soitettih eri musiikkišoitimie,

lapšet šoitettih viuluja. Yhtyvehen ensimmäisen Sattuma-nimisen CD-levyn ilmeštyminen jälkeh yhtyveh läksi ensimmäiseh vierailumatkah Yhyšvaltoih.

Ajan mittah Sattuman ohjelmisto šuureni, muusikot otettih käyttöh ušiempie šoitimie. Yhtyvehen esittämien laulujen joukošša oli karjalaisie ta venäläisie lauluja, šekä omie šavellykšie. Musiikko Dmitri D'omin iče luatiu musiikkišoitimie. Kollektiivin käyttöšša onki äijän D'ominin omin käsin luatimie suomelaishugrilaisien kanšanoittimie.

Kymmenen vuuvven aikana perehytyveh on ošallistun konserttien kera eri folkfestivaaliloissa kuin Venäjällä šamoin ulkomailaki. Sattuma yhty läheš kaikkih šuurih Petroskoin tai tašavallan folkmuusiikitapahtumih. Petroskoi-Joensuu -junaki läksi ensimmäiseh matkah viime vuuvven talvikuušša Sattuman laululla. Yhtyvehen muusikot oli keksitty uuvven laulun varta vaššen tätä tapahtumua.

Sattumalla on ilmeštyn viisi alpumie. Viimekši ilmeštynyt Joo kyllä -nimini

alpumi on omissettu Sattuman 10-vuotispäivällä. Merkkipäivän puittehis muusikot järješettih juhla-konsertin, kumpani mäni šuurella mäneššyškellä Karjalan Kanšallisen teatterin lavalla. Konsertissa kuulu kuin vanhoja, hyvin tuttuja, šamoin uušijaki lauluja.

Nyt Sattuma valmistuu uuteh vierailumatkah. Yhtyveh lähtöy vierailulla Ameriikkah.

VALERI SIDORKIN

Netälin päivä	Petroskoi				Kemi				Kalevala				Koštamuš				Louhi				Mujejärvi			
	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ				
NE 05 ⁰⁶	☾ +14	☀ +20	☁ +12	☀ +19	☁ +10	☀ +16	☁ +14	☀ +18	☁ +5	☀ +14	☁ +9	☀ +18	☁ +14	☾ +9	☀ +18	☁ +14	☀ +18	☁ +17	☀ +18	☁ +17				
PI 06 ⁰⁶	☁ +13	☀ +17	☾ +8	☁ +12	☁ +10	☀ +16	☁ +10	☀ +18	☁ +18	☁ +17	☀ +18	☁ +17	☀ +18	☁ +18	☁ +17	☀ +18	☁ +17	☀ +18	☁ +17	☀ +18				
ŠU 07 ⁰⁶	☾ +10	☁ +18	☁ +11	☀ +15	☀ +6	☀ +17	☀ +7	☀ +19	☀ +7	☀ +17	☀ +10	☀ +17	☀ +17	☀ +10	☀ +17	☀ +17	☀ +17	☀ +10	☀ +17	☀ +14				
PY 08 ⁰⁶	☁ +12	☁ +18	☾ +11	☀ +16	☀ +8	☀ +17	☀ +8	☀ +17	☀ +8	☀ +17	☀ +10	☀ +17	☀ +10	☀ +17	☀ +17	☀ +12	☀ +13	☀ +12	☀ +13	☀ +13				
EN 09 ⁰⁶	☾ +11	☁ +18	☾ +12	☁ +18	☀ +11	☀ +17	☀ +11	☀ +18	☀ +16	☀ +15	☀ +11	☀ +18	☀ +16	☀ +15	☀ +11	☀ +14	☀ +14	☀ +11	☀ +14	☀ +14				
TO 10 ⁰⁶	☾ +13	☀ +18	☁ +13	☁ +20	☀ +13	☀ +15	☀ +12	☀ +17	☀ +13	☀ +15	☀ +13	☀ +15	☀ +13	☀ +15	☀ +12	☀ +19	☀ +12	☀ +19	☀ +19	☀ +19				
SE 11 ⁰⁶	☀ +13	☀ +18	☾ +12	☁ +12	☀ +12	☀ +13	☀ +12	☀ +16	☀ +9	☀ +16	☀ +12	☀ +16	☀ +9	☀ +16	☀ +12	☀ +19	☀ +12	☀ +19	☀ +19	☀ +19				

» ANEKDOTTI

Pieni poika šeuruau kuin hänen tuatto mualuu lakkua.
– Kačo, poikan, ta opi. Kun kašvat, rupiet tuattoš auttamah, šano muamo.
– Ka eikö hiän šiuh šuate vielä lopeta? kummekši poika.

YHTEISKUNTAPOLIITTINI LEHTI, KUMPA
ILMEŠTY KARJALAN KIELEN VIENANKARJALAN
MURTEHELLE

Vienan Karjala

Karjalan rahvahan lehti on perušsettu 28. talvikuuta 1999.
Lehen on rekisteröiny Venäjän Federatijon Kirjapainoalan komittietta, rekisterinumeru «3»-0186

PERUŠTAJAT:
Karjalan tašavallan lakijenhväkšymiskokouš,
Karjalan tašavallan hallituš,
Karjalan Rahvahan Liitto,
Valtjollini unitaarini laitoš
"Periodika"-kuštantamo

Piätoimittaja Olga MELENTJEVA
TOIMITUKŠEN OŠOITEH:
Titovinkatu 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavalta
Tel: (8142) 78 29 32; faksi: (8142) 78 36 29
e-mail: vienankarjala@mail.ru; vienan@sampo.ru
<http://vienan.rkperiodika.ru>

Julkaisija:
Valtjollini unitaarini laitoš
«Periodika»-kuštantamo
Painettu Verso-kirjapainošša:
185031, Petroskoi, Varkaukšen rantakatu, 1a

№ 11 (363) 05.06.2013
Allakirjutettu painettavaksi 04.06.2013
klo 12.00

→ Indeksi 84593
→ Painoš 700
→ Tilauš 474
→ Hintu 10.00 rpl

Kiestinkin Kalatehtahan elämän vaihteita

» VANHOJA KYLIJÄ

KSENIJA VERETENNIKOVA

Kešä, kumpaista myö aina niin kovašti vuotamma, on loppujen lopuksi tullun. Monet meistä lähetäh lomalla, ken šuveh ottamah päivänpaistuo, ken suurih kaupunkiloih kaččomah mukavie nähtävyyksie, ken kyläh nauttimah luonnošta ta hil'aisuuvvešta. Toičči kyläššä ollešša huomuatki tyhjennettyjä taloja ta äšen kokonaisie katuja, missä ei enyä ketänä elä. Kulet niijen tyhjien talojen ohičči, ajattelet niijen eläjie ta elämyä, kumpani enneni šykki näissä paikoissa.

Kiestinkin kyläššä šemmoni šuuri tyhjetty paikka tai kylän oša on Kalatehaš. Lapšina tykkäsimä kävellä Kalatehtahan vahnoja pihvoja, eččie vanhoja esinehie ta kuunnella ämmöjen tai ukkojen kertomuksie tämän kylän ošan entiseštä elämäštä. Nyt Kalatehaš-ošašša ei ole šäilyn ni yhtä taluo, näillä paikoin jo kašvau mečikkö, onnakko muisto kylän ošašta eläy nytki.

UUTTA ELÄMYÄ RAKENTAEN

Vuotena 1944 Kiestin-

kin kyläläiset ruvettih myöštymäh kotikykah evakon jälkeh. Šovan aikana kylä oli pommitettu ta kylän ympäristöt oli miinotettu. Kalatehaš-paikašša oli jätty ehieksi šakšalaiset kotat. Ihmiset ruvettih elämäh niissä, pikkuhil'ua pantih kuntoh kotie ta rakennettih pienet kiukuat. Elämä oli vaikieta onnakko kenkänä ei valittan. Ihmiset pyyvvettih kalua ta šillä piäštih kutakuinki elättämäh iččieh. Yksi mieš huomasi, jotta še oli kalasa paikka ta olis hyvä rakentua šiih pieni "kalatehaš". Piätettih näin ta ruvettih rakentamah. Enšin oli rakennettu varašto, missä kalua šäilytettih. Alko šuuri ruato. Ihmisillä ruvettih makšamah pientä palkkua. Hyö pyyvvettih ta muokattih kalua. Kalatehtahan ensimmäini johtajana oli Anikejev Ivan Petrovič. Ivan Petrovič kyšy kyläläisillä, min nimen hyö annettais tällä paikalla ta kaikki piätettih, jotta še on Kiestinkin Kalatehaš.

KEHITYŠ EISTYV

Šiitä Petroskoissa šuatih tiettyä, jotta kyläššä järještettih šemmoni kalatehaš ta työntettih Kiestinkih uuvven johtajan. Osip Nikolajevič

« *Tehtahan toiminta-aikana šuurešša šavuššušlait-tehešša oli šavušsettu yli kolme tonnie kalua.*

Fofanov tuli Belomorskista ta heti šai kunnivoitušta paikallisien eläjien puolešta. Kerrottihki, jotta še oli oikein viisaš mieš. Hänen avulla heti rakennettih šuuri šavuššušlaitte, missä oli kolme komeruo. Teh-tahan toiminta-aikana niissä oli šavušsettu yli kolme tonnie kalua.

1944-1946 vuuvvet ol-tih kovat ajat. Pikkuhil'ua ruvettih rakentamah taloja, vejettih puita mečäštä. Šen jälkeh oli rakennettu kyly ta leipomo, missä paisettih leipyä ta pienie vehnäleivonnaisie. Ajan mittah kyläššä nousi 20 taluo. Kyläläiset ruvettih pitämäh šiivattua. Kalatehaš-ošašša eli kiestinkiläisie šekä muuvvalta tullehie.

KALATEHTAHAN KALA ON KAIKISTA PARAŠ!

« *Ajan mittan Kalatehaš kašvo, melkein kaikki kyläläiset ruattih šielä, äšen Valkovenäjältä ruatajat tultih.*

Kalatehtahašša ruatajilla annettih moutrivenehet, jotta ne voitais kulettua kalua.

KALANPYYNTEI VALAŠJOVELLA

– Šulakuušša ihmiset työntettih Valašjovella, missä oli oikein kalasie paikkoja. Kaikki vehkehet, verkot, mertat lat'attih kärrylöih ta heposella vietih ne. Meilä oli vain yksi heponi käytöššä ta še veti kuormie, a ihmisien piti aštuo 60 kilometrie. Ei ollun jalaččija, toičči piti kulkie vesi polveh šuate. Näin joutuma ruata-mah, muistelou Kalatehtahan entini ruataja Fedosja Nikonova.

Laštettih verkkoja, pyyvvetty kala heti šuolattih. Valašjovella hyvin puut-tu hauki, šiika, taimen. Oraškuušša kala vejettih Kalatehtahalla, missä še muokattih ta jo valmehet kalatuottehet työntettih eri piirilöih.

Šykyšyllä pyyvvettih mujehta. Talvella pantih mertoja, silloin hyvin puut-tu matikka. Työtä riitti ympäri vuuvven aikana.

Ajan mittan Kalatehaš kašvo, melkein kaikki kyläläiset ruattih šielä, äšen Valkovenäjältä ruatajat tultih. Ei riittän ruatokasie. Kalan vaštahottopunktija oli Niskašša, Kijsjovešša, Šuvannošša. Työpäivä kešti kaheksän tuntie ta oli vain yksi lepopäivä. Jälešti kyläh rakennettih päiväkotie ta alkeiskoulu, šilloin oli äijän lapšie.

TEHTAHAN LOPETTAMINI

– Vuotena 1970 kalatehaš pantih kiinni, tultih johtajat Petroskoista ta šanottih, jotta vejen tašo kohta laškou ta moutrivenehet ei piäššä kulkomah. Ihmiset jouvuttih muuttamah pois. Kaikilla oli suali lähtie ta jättyä kotie. Monet muuttettih Kiestinkin keškukšeh, monet Šohjanankoškeh.

Kalatehaš on kaunis niemi. Kyläläiset nytki käyväh šinne marjašša, šienešša ta kalalla. Paikalliset ollah varmat, jotta Kalatehtahalla kašvau makein malina. Kešällä kaikin käyväh le-vähtelöimäh šen hiekkaranalla.

KALATEHAŠ. PÄIVÄKOJIN LAPŠET, VUOSI 1966.

Matkakuvauksie Kesselin avuššušmatoilta

VEERA-ÄMMÖ VUONNISEŠTA. KUVAT: APE NIEMINEN

ČÄIJYÖ

Järven rannalla olijašša pirtissä Marija olis tarjon paisettuo potakkua. Toki olis pitän vuottua niijen valmistumista. Ka kun oli kiireh, niin kieltäyvyin.

– Join jo matalla čäijyt. Kaikki on hyvin. Ämmö lämpimästi šepäsi, kun lähin.

– Vasseleiki oli kiireni mies. Ei ollut tuaškana koissa, pakasin ičekšeni. Myöššyin jällelläh. – Ei ollut Vasseleita koissa, vaikka hiän tiesi miun tulošta. Yštävä šoitti miehen tutulla ta šiitä rupesima vuottamah, mitä tapahtuis. Yštävä laški telefonin ta pisti äkkie čäijyt kiehumah. Šiitä še mieški tuli, kun kuppil oli melkein tyhjä.

– Tämä on Komulaisen Elsan lahjottama haalari šiula. Haalari šopi miehellä, kuin nenä piäh. Valokuvaki otettih.

Toisešša paikašša šuan kilometrin piäššä, piti loppumatka kävellä polkuo pitin. Pirtin nurkalla isäntä tervehti, nošti šankot ta läksi aštumah liävän šuuntah. Pirtissä emännän ilona oli nel'lä kiššua ta pari koirua.

– Joisitko čäijyö? – No, voishan šitä. Emäntä pisti čäinikän kaašuhellalla. Šiitä pyyhki stolan murusista ta nošti čäijykupit valmehekši. – Šiinä olis kärissettyö haukie. Verkolla šuatih. Ei nämä potakat hiäppöset olla, ka kuitenkin.

Pyyhkäsin kiššankarvat pois vilkašta ta maistelin kalua. Ta šiitä čäijyö piällä.

– Mitähän tuo maito makšais, još veisin Mikolla tulijaisiksi? Juomapullo täyty valkosešta juomašta. Šillä välil laitoin ruplie stolalla.

– Heitä pois nuo rahat. Šie meitä niinki äijän autat! – Ota vain. Pitäyhän lemmälläki šyötävä oštua.

Šeuruavašta paikašta šain lisy lapšienvuatteita.

– Juoka čäijyö, ehotti Mikko. Šuoššuin, vaikka olis jo pitän lähtie matkah.

– Eipä ole mitänä, mitä voisit šyvvä, šano isäntä tutkies's'a emännän škuappija. – On tiälä ainaški nämä rinkelit. Näitä voit šyvvä.

Istuutuma čäijyö juomah. Šamalla šain tietuo uuvvešta kontaktista.

– Ajattelima, jotta šiun kannattau tutuštuo häneh. Hiän tietäy, ketä pitäy auttua. Yöpaikka oli noin šuan kilometrin piäššä. Hyvä, kun kerkisin lautok tuuvva šiämeh, niin isäntäväki heti kuuttih stolah.

– Tule šyömäh. Kuatuako šiula čäijyö? Šiehän juot šemmoista, jotta Moskova näkyis, muisti Natalie.

Matka jatku. Piämiäryä purin vuatelastin, noin 80 kg. – Näitä vuatteita riittäy, jotta šuurittua toisen puolen kylästä.

– Oletko yöttä?

ŠEPÄYŠ

Olemma šuanun kokie ušeilla matoilla, mitein karjalaiset ta venäläiset on meitä ševätty. Toisinah šiih on liittyn riemuo uuvveštah näkömisešta, toičči kohtelijaisuutta uuvven tuttavuuden merkeissä ta šiuruh ošua ottamista. Eryähät ämmöt, naiset ta pikkutyöt annetah vielä poškipušunki. No, tätä tapahtuu ylen harvoin. Šepyämini viestittäy äijän vuorovaikutuksešta. Še kertou hyväksynnästä ta kiitoksešta. On aika harvinaista, jotta miehet ševättäis toisieh.

Olin viemäššä Pudasjärvenmua-takotišeutunaisien antamua lahjotusta. Oššsin Vuokkiniemen kaupasta kaksi kaupakäššillistä ruokua. Vein ne Vuonnisen kyläh eryähällä yli 80-kymppisellä ämmöllä. Tiesin iellisešta kerrašta šen, jotta punukka Art'om toivo šuavan kostinččua. Šuuren

» KESSEL-YHISSYŠ

❖ Kesseli-yhissyš oli perušsettu 10 vuotta takaperin. Yhtijöh kuuluu erilaisia ihmisiä Šuomešta ta Vienan Karjalašta, kumpaset tahotah auttua lähimmäisie heijän erilaisissa elämäntilanteissa. Apu voi olla fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, kulttuurista ta henkellistä. Kesselin johtajana toimiu Ape Nieminen.

ošan ajaštah poika viettäy ämmöh luona.

– Pojalla on ikyä jo 18 vuotta. Pitäis hänen jo alkua elätytä iččieh. Ammattikoulu jäi kešen šairaštelun takie, kerto naini punukaštah. Noššin ruokakaššit pirttih.

– Antakkah Jumala teillä kaikkie, jotta voisija auttua meitä polosie, passi-poitti vanhuš. – Täššä olisi teillä Pudasjärven Optiikan lahjottamat aurinkolasit, šanoin lähtiessäni. Šamalla Art'om tuliki šopivašti paikalla. Olin tuonun hänellä uušie vuatteita. Kun hiän niitä paššautteli, niin tuli oikein iloseksi. Paita

ta vetoket't'upušero oltih hänellä aivan šopivat. Levie muhelu levittäyty pojan näkyö matalašša pirtissä, kumpasešša elämä ei niin ruušuista ole.

– Passipo, Ape, tuli vilpittömästä šyväimešta. Art'om tuli lähemmäksi ta šepäsi.

« On aika harvinaista, jotta miehet ševättäis toisieh.

NAŠTO TA TANJA PAKKASET SOSNOVOISTA.

– En, pitäy keritä kotih vielä.

– Kerkisitkö ieš šyvvä šuppie ta lettujua, kyšy Tanja hätäytynehenä.

– Šyön šyön! Niin kolmen šöimä šuppie ta joima čäijyö lettujen kera.

APE NIEMINEN

« Kuatuako šiula čäijyö? Šiehän juot šemmoista, jotta Moskova näkyis.